Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

2015 dccc 2

RHAN 3

COMISIYNYDD CENEDLAETHAU'R DYFODOL CYMRU

Y Comisiynydd

17 Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru

(1) Sefydlir swydd Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru (y cyfeirir ato yn y Ddeddf hon fel y "Comisiynydd").

(2) Rhaid i'r Comisiynydd fod yn unigolyn a benodir gan Weinidogion Cymru.

(3) Cyn gwneud y penodiad o dan is-adran (2), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Cynulliad Cenedlaethol drwy ei bwyllgor cyfrifol.

(4) Mae Atodlen 2 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y Comisiynydd.

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 17 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I2 A. 17 mewn grym ar 16.10.2015 gan O.S. 2015/1785, **ergl. 2(e)**

18 Dyletswydd gyffredinol y Comisiynydd

Dyletswydd gyffredinol y Comisiynydd yw—

(a) hyrwyddo'r egwyddor datblygu cynaliadwy, yn arbennig er mwyn—

(i) gweithredu fel gwarchodwr gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion, a

(ii) annog cyrff cyhoeddus i roi rhagor o ystyriaeth i effaith hirdymor yr hyn a wnânt, a

(b) at y diben hwnnw i fonitro ac asesu cyflawniad yr amcanion llesiant a osodir gan gyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 18 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I4 A. 18 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

Swyddogaethau'r Comisiynydd

19 Swyddogaethau'r Comisiynydd

(1) Caiff y Comisiynydd, wrth gyflawni dyletswydd gyffredinol y Comisiynydd—

(a) darparu cyngor neu gymorth i gorff cyhoeddus (gan gynnwys darparu cyngor ar newid hinsawdd);

(b) darparu cyngor i Archwilydd Cyffredinol Cymru ar yr egwyddor datblygu cynaliadwy;

(c) darparu cyngor neu gymorth i fwrdd gwasanaethau cyhoeddus ynghylch paratoi ei gynllun llesiant lleol (gweler adran 42);

(d) darparu cyngor neu gymorth i unrhyw berson arall y mae'r Comisiynydd yn ystyried ei fod yn cymryd camau (neu'n dymuno cymryd camau) a allai gyfrannu at gyrraedd y nodau llesiant;

(e) hybu'r arferion gorau ymhlith cyrff cyhoeddus wrth iddynt gymryd camau i gyflawni eu hamcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy;

(f) hyrwyddo ymwybyddiaeth ymysg cyrff cyhoeddus o'r angen i gymryd camau i gyflawni eu hamcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy;

(g) annog cyrff cyhoeddus i gydweithio ac i weithio gyda phersonau eraill pe gallai hynny eu cynorthwyo i gyflawni eu hamcanion llesiant;

(h) ceisio cyngor gan banel gynghori (gweler adran 26) mewn perthynas ag arfer unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r Comisiynydd.

(2) Caiff y Comisiynydd ymgymryd â gwaith ymchwil neu astudiaethau eraill mewn perthynas â'r canlynol—

(a) i ba raddau y mae'r nodau llesiant a'r dangosyddion cenedlaethol yn gyson â'r egwyddor datblygu cynaliadwy,

(b) i ba raddau y mae'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn cael ei hystyried yn y dangosyddion cenedlaethol,

(c) yr egwyddor datblygu cynaliadwy ei hun (gan gynnwys sut y cymhwysir yr egwyddor i osod a chyflawni amcanion llesiant), a

(d) unrhyw beth sy'n gysylltiedig ag unrhyw un neu ragor o'r pethau hynny sy'n effeithio ar lesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru (neu unrhyw ran o Gymru).

(3) Nid yw'r cyfeiriadau yn yr adran hon at ddarparu cymorth i gorff cyhoeddus yn cynnwys darparu cymorth ariannol.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/02/2016.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, RHAN 3. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 19 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I6 A. 19 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

20 Adolygiadau gan y Comisiynydd

(1) Caiff y Comisiynydd gynnal adolygiad ynghylch i ba raddau y mae corff cyhoeddus yn diogelu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion drwy ystyried effaith hirdymor y pethau y mae'r corff yn eu gwneud o dan adran 3.

(2) Wrth gynnal adolygiad, caiff y Comisiynydd adolygu—

- (a) y camau y mae'r corff wedi eu cymryd neu'n bwriadu eu cymryd er mwyn cyflawni ei amcanion llesiant;
- (b) i ba raddau y mae'r corff yn cyflawni ei amcanion llesiant;
- (c) a yw corff wedi gosod amcanion llesiant ac wedi cymryd camau i'w cyflawni yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

(3) Wrth gynnal adolygiad, rhaid i'r Comisiynydd roi sylw i unrhyw ymchwiliad o'r corff a gynhelir gan Archwilydd Cyffredinol Cymru o dan adran 15.

(4) Wrth gynnal adolygiad, caiff y Comisiynydd wneud argymhellion i'r corff cyhoeddus ynghylch—

- (a) y camau y mae'r corff wedi eu cymryd neu'n bwriadu eu cymryd er mwyn cyflawni ei amcanion llesiant;
- (b) sut i osod amcanion llesiant a chymryd camau i'w cyflawni yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

(5) Caiff y Comisiynydd gynnal un adolygiad o ddau gorff cyhoeddus neu ragor.

(6) Rhaid i'r Comisiynydd gyhoeddi adroddiad ar adolygiad (gan gynnwys unrhyw argymhellion a wneir) ac anfon copi ohono at Weinidogion Cymru.

(7) Wrth gynnal adolygiad, caiff y Comisiynydd ei gwneud yn ofynnol i gorff cyhoeddus ddarparu'r wybodaeth honno y mae'r Comisiynydd yn ei hystyried yn berthnasol i'r adolygiad.

(8) Ond nid yw'n ofynnol i gorff cyhoeddus ddarparu gwybodaeth i'r Comisiynydd os yw'r corff wedi ei wahardd rhag ei darparu yn rhinwedd deddfiad neu unrhyw reol gyfreithiol arall.

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 20 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I8 A. 20 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

21 Argymhellion gan y Comisiynydd

(1) Wrth ddarparu cyngor neu gymorth i Weinidogion Cymru, caiff y Comisiynydd hefyd wneud argymhellion i'r Gweinidogion ynghylch y nodau llesiant neu'r dangosyddion cenedlaethol.

(2) Os yw'r Comisiynydd yn gwneud argymhellion o dan yr adran hon, rhaid i'r Comisiynydd gyhoeddi'r argymhellion hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 21 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I10 A. 21 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

22 Dyletswydd i ddilyn argymhellion

(1) Rhaid i gorff cyhoeddus gymryd pob cam rhesymol i ddilyn y ffordd o weithredu a nodir yn yr argymhellion a wneir iddo gan y Comisiynydd o dan adran 20(4) oni bai bod—

(a) y corff cyhoeddus yn fodlon bod rheswm da iddo beidio â dilyn yr argymhelliad mewn categorïau penodol o achosion neu o gwbl, neu

(b) yn penderfynu ar ddull gweithredu amgen mewn perthynas â phwnc yr argymhelliad.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi canllawiau i gyrff cyhoeddus eraill ynghylch sut i ymateb i argymhelliad a wneir gan y Comisiynydd.

(3) Wrth benderfynu sut i ymateb i argymhelliad o'r fath, rhaid i gorff cyhoeddus ystyried canllawiau o'r fath.

(4) Rhaid i gorff cyhoeddus gyhoeddi ei ymateb i argymhelliad a wneir gan y Comisiynydd ac os nad yw'r corff yn dilyn argymhelliad, rhaid i'r ymateb gynnwys rheswm y corff dros wneud hynny ac egluro pa gamau gweithredu amgen, os o gwbl, y mae'n bwriadu eu cymryd.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 22 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I12 A. 22(1)(4) mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

I13 A. 22(2) mewn grym ar 16.10.2015 gan O.S. 2015/1785, **ergl. 2(f)**

I14 A. 22(3) mewn grym ar 16.10.2015 gan O.S. 2015/1785, **ergl. 2(g)**

23 Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol

(1) Rhaid i'r Comisiynydd baratoi a chyhoeddi, cyn diwedd pob cyfnod adrodd, adroddiad sy'n cynnwys asesiad y Comisiynydd o'r gwelliannau y dylai cyrff cyhoeddus eu gwneud er mwyn gosod amcanion llesiant, a'u cyflawni, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

(2) Rhaid i adroddiad y Comisiynydd gynnwys, yn benodol, asesiad o sut y dylai cyrff cyhoeddus—

(a) gwella'r modd o ddiogelu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion, a

(b) cymryd mwy o ystyriaeth o effaith hirdymor yr hyn a wnânt.

(3) Yn yr adran hon ac yn adran 24, y "cyfnod adrodd" yw'r cyfnod—

(a) sy'n dechrau gyda'r diwrnod ar ôl y diwrnod y cyhoeddir adroddiad tueddiadau tebygol y dyfodol o dan adran 11, a
(b) sy'n dod i ben ar y diwrnod cyn y dyddiad sydd flwyddyn union cyn y dyddiad y cynhelir y bleidlais yn yr etholiad cyffredinol nesaf o dan adran 3 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).

(4) Yn ogystal â'r asesiad a grybwyllir yn is-adran (1), rhaid i adroddiad o dan yr adran hon gynnwys y canlynol—
(a) crynodeb o'r dystiolaeth a gasglodd y Comisiynydd a'r gweithgareddau yr ymgymerodd y Comisiynydd â hwy yn ystod y cyfnod adrodd (gweler adran 24);
(b) crynodeb o'r adolygiadau a gynhaliwyd gan y Comisiynydd yn ystod y cyfnod adrodd (gweler adran 20);
(c) crynodeb o unrhyw gamau eraill a gymerodd y Comisiynydd yn ystod y cyfnod adrodd wrth arfer swyddogaethau'r Comisiynydd.

(5) Caiff adroddiad o dan yr adran hon gynnwys—
(a) adroddiad ar unrhyw waith ymchwil neu astudiaethau eraill yr ymgymerwyd â hwy o dan adran 19(2);
(b) unrhyw wybodaeth arall y mae'r Comisiynydd yn ei ystyried yn briodol.

(6) Rhaid i'r Comisiynydd anfon copi o adroddiad a gyhoeddir o dan yr adran hon at Weinidogion Cymru.

(7) Rhaid i Weinidogion Cymru osod copi o adroddiad a anfonir atynt o dan is-adran (6) gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

(8) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio'r cyfnod adrodd drwy reoliadau.

Gwybodaeth Cychwyn
I15 A. 23 mewn grym ar 30.4.2015 at ddibenion penodedig, gweler **a. 56(1)(b)**
I16 A. 23 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

24 Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol: gweithgareddau yn ystod y cyfnod adrodd

(1) Yn ystod cyfnod adrodd (ond cyn i'r adroddiad o dan adran 23 gael ei gyhoeddi) rhaid i'r Comisiynydd ymgynghori â'r canlynol—
(a) y panel cynghori (gweler adran 26);
(b) pob corff cyhoeddus;
(c) cynrychiolwyr mudiadau gwirfoddol yng Nghymru;
(d) unrhyw berson arall y mae'r Comisiynydd yn ystyried ei fod yn cymryd camau (neu'n dymuno cymryd camau) a allai gyfrannu at gyrraedd y nodau llesiant;
(e) cynrychiolwyr personau sy'n preswylio ym mhob ardal awdurdod lleol yng Nghymru;
(f) cynrychiolwyr personau sy'n cynnal busnes yng Nghymru;
(g) undebau llafur sy'n cynrychioli gweithwyr yng Nghymru;
(h) unrhyw berson arall y mae'r Comisiynydd yn ei ystyried yn briodol er mwyn sicrhau bod buddiannau economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol yn cael eu cynrychioli'n llawn.

(2) Wrth baratoi adroddiad o dan adran 23 rhaid i'r Comisiynydd (yn ogystal ag ystyried unrhyw sylwadau a gyflwynwyd gan bersonau yr ymgynghorwyd â hwy o dan is-adran (1)) ystyried y canlynol—

(a) pob adroddiad llesiant blynyddol o dan adran 10(10) a gyhoeddwyd yn ystod y cyfnod adrodd;

(b) yr adroddiad tueddiadau tebygol y dyfodol a gyhoeddir o dan adran 11 ar y diwrnod cyn i'r cyfnod adrodd ddechrau;

(c) adroddiadau perthnasol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 24 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I18 A. 24 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

Cydweithio

25 Cydweithio

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw'r Comisiynydd yn bwriadu cynnal adolygiad o gorff o dan adran 20 a'i bod yn ymddangos i'r Comisiynydd bod yr adolygiad hwnnw yn ymwneud â mater sydd yr un fath â phwnc y canlynol, neu'n sylweddol debyg i'r canlynol—

(a) adolygiad gan Gomisiynydd Plant Cymru o dan adran 72B o Ddeddf Safonau Gofal 2000 (p.14);

(b) adolygiad gan Gomisiynydd Pobl Hŷn Cymru o dan adran 3 o Ddeddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006 (p.30);

(c) ymholiad gan Gomisiynydd y Gymraeg o dan adran 7 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (mccc 1).

(2) Caiff y Comisiynydd—

(a) hysbysu'r Comisiynydd arall am y bwriad i gynnal yr adolygiad, a

(b) ymgynghori â'r Comisiynydd arall ynghylch yr adolygiad.

(3) Caiff y Comisiynwyr—

(a) cydweithredu;

(b) paratoi a chyhoeddi dogfen ar y cyd sydd i'w thrin fel y ddau beth hyn—

(i) yr adroddiad ar yr adolygiad sy'n ofynnol gan adran 20(6), a

(ii) adroddiad ar yr adolygiad neu'r ymchwiliad y cyfeirir ato yn is-adran (1) o'r adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 25 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I20 A. 25 mewn grym ar 1.2.2016 gan O.S. 2016/86, **ergl. 2**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/02/2016.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, RHAN 3. (See end of Document for details)*

Panel cynghori'r Comisiynydd

26 Panel cynghori

(1) Sefydlir panel o gynghorwyr (y "panel cynghori") at y diben o ddarparu cyngor i'r Comisiynydd ynghylch arfer swyddogaethau'r Comisiynydd.

(2) Dyma aelodau'r panel cynghori—

(a) Comisiynydd Plant Cymru;

(b) Comisiynydd y Gymraeg;

(c) Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru;

(d) yr aelod staff o fewn Llywodraeth Cymru a ddynodwyd yn Brif Swyddog Meddygol Cymru gan Weinidogion Cymru;

(e) cadeirydd Corff Adnoddau Naturiol Cymru neu aelod anweithredol arall o'r corff hwnnw a ddetholir gan y cadeirydd;

(f) swyddog o'r corff sy'n cynrychioli undebau llafur yng Nghymru a elwir yn Wales TUC Cymru a enwebir gan y corff hwnnw;

(g) cadeirydd, cyfarwyddwr neu swyddog tebyg y caiff Gweinidogion Cymru ei benodi mewn corff sy'n cynrychioli personau sy'n cynnal busnes yng Nghymru;

(h) y cyfryw berson arall ag y caiff Gweinidogion Cymru ei benodi.

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 26 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I22 A. 26 mewn grym ar 16.10.2015 gan O.S. 2015/1785, **ergl. 2(h)**

27 Aelodau penodedig

(1) Cyn penodi aelod o dan adran 26(2)(h) rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiynydd.

(2) Mae aelod penodedig yn dal y swydd am gyfnod o ddim llai na 3 blynedd a dim mwy na 5 mlynedd fel y penderfynir gan Weinidogion Cymru.

(3) Caniateir ailbenodi aelod penodedig unwaith, am gyfnod pellach o ddim llai na 3 blynedd a dim mwy na 5 mlynedd (pa un a yw'r cyfnod hwn yn gyfnod olynol wedi penodiad cyntaf yr aelod ai peidio).

(4) Caiff Gweinidogion Cymru roi taliad cydnabyddiaeth i aelodau penodedig.

(5) Caiff aelod penodedig ymddiswyddo o'r panel drwy roi hysbysiad ysgrifenedig o ddim llai na 3 mis i Weinidogion Cymru o fwriad yr aelod i wneud hynny.

(6) Caiff Gweinidogion Cymru ar ôl ymgynghori â'r Comisiynydd ddiswyddo aelod penodedig os yw'n fodlon bod yr aelod—

(a) yn anaddas i barhau i fod yn aelod o'r panel, neu

(b) yn analluog neu'n anfodlon i weithredu fel aelod.

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 27 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/02/2016.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, RHAN 3. (See end of Document for details)*

I24 A. 27 mewn grym ar 16.10.2015 gan O.S. 2015/1785, **ergl. 2(i)**

28 Talu treuliau aelodau'r panel

Caiff Gweinidogion Cymru dalu lwfansau (gan gynnwys lwfansau teithio a chynhaliaeth) ac arian rhodd i aelodau'r panel cynghori.

Gwybodaeth Cychwyn

I25 A. 28 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 56(2)**

I26 A. 28 mewn grym ar 16.10.2015 gan O.S. 2015/1785, **ergl. 2(j)**

Statws
Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/02/2016.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:
Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, RHAN 3.